

7. Тіщенко В.В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: монографія / В.В. Тіщенко // Одеська національна юридична академія. – О. : Фенікс, 2007. – 260 с.

Анотація

Воевода А.Г. Особливості проведення дослідчої перевірки у кримінальних справах про порушення правил водіння або експлуатації військових машин.
– Стаття.

У публікації розглянуті проблемні питання, пов'язані з визначенням та криміналістичним забезпеченням виявлення приводів та підстав, достатніх для порушення кримінальних справ про порушення правил водіння або експлуатації машин за ознаками злочину, передбаченого ст. 415 КК України.

Ключові слова: військові машини, суб'єкт водіння або експлуатації, приводи, підстави, порушення кримінальної справи, досудове слідство, доказування.

Summary

Voevoda A.G. Features of carrying out checks before prosecution in criminal cases about infringements of rules of driving or operation of military machines.
– Article.

In the publication the problem questions, connected with definition and criminalistical maintenance of revealing of occasions and the bases for prosecution in criminal cases about infringements of rules of driving or operation of military machines, provided by article 415 CC of Ukraine, are considered.

Key words: military machines, subject of driving or operation, occasions, bases, prejudicial inquiry (investigation), a proof.

УДК 343.9:347.963

В.Є. Завгородній

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ КООРДИНАЦІЇ ПРОФІЛАКТИКИ ЗЛОЧИННОСТІ ПРОКУРОРОМ РАЙОНУ

Закон покладає на прокуратуру, у тому числі й районну, поряд з іншими і функцію координації діяльності правоохоронних органів з боротьби зі злочинністю.

Вивчення питань координації діяльності правоохоронних органів з боротьби зі злочинністю показує, що в ряді районів головні причини низької ефективності координаційної діяльності полягають, перш за все, в невмінні, а в деяких випадках – і в небажанні прокурорів організувати цю роботу належним чином. Нерідко напрями й форми боротьби зі злочинністю визначаються без урахування її структури, динаміки й небезпеки окремих видів злочинів. Як відзначає російський дослідник Н. Говорков, який обіймає посаду прокурора Московського району міста Н. Новгороду понад двадцять років, «багато прокурорів районної ланки розглядають координацію у кращому разі як формальний обов'язок, у гіршому – як тягар» [8, с. 31]. І хоча це відзначено російським автором, проте ситуація з цим у в нашій країні не краща.

З вивчених 200 рішень координаційних нарад, проведених під керівництвом районних прокурорів, у 132 виявлено істотні недоліки, передусім необґрунтованість описових частин і неконкретність, декларативність прийнятих рішень.

Важливою умовою ефективної боротьби зі злочинністю є саме узгодженість дій правоохоронних органів, на яких покладено обов'язок в межах своєї компетенції протидіяти злочинності.

Слід звернути увагу, на те, що пунктом 7 Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» від 12 липня 2001 року було прийнято цілком нову за змістом статтю 10, якою на законодавчому рівні закріплено за прокуратурою здійснення координації діяльності з протидії злочинності.

В той же час з огляду на нинішній рівень злочинності виникає потреба доповнити чинний Закон України «Про прокуратуру» відповідним розділом, в якому необхідно встановити поняття координаційної діяльності правоохоронних органів з боротьби зі злочинністю, мету, завдання, принципи та форми її здійснення. За активної участі Генеральної прокуратури України та керівників правоохоронних відомств видати спільний наказ, що деталізував би окремі напрями координації діяльності правоохоронних органів з урахуванням методичних розробок Генеральної прокуратури України [1].

Координація діяльності правоохоронних органів починається з міської і районної ланки і охоплює діяльність відповідних органів районного масштабу.

Слід відмітити, що мета координації діяльності з боротьби зі злочинністю в Законі чітко не визначена. Однак у Методичних рекомендаціях Генеральної прокуратури зазначено, що координація здійснюється з метою «підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів у боротьбі зі злочинністю і корупцією на основі об'єднання зусиль, спрямованих на реалізацію повноважень, властивих кожному з цих органів, усунення дублювання і паралелізму в їхній роботі, виявлення резервів та нових дієвих форм протидії злочинності» [2, с. 13].

І дійсно, завдяки такому об'єднанню зусиль вдається досягти позитивних результатів. Зокрема, наприклад, органами прокуратури Одеської області за взаємодії з іншими правоохоронними органами було виявлено організовану злочинну групу у складі кількох осіб, які реєстрували фіктивні підприємства і використовували їх для отримання комерційними структурами готівки, яку потім приховували від оподаткування. Цей «тіньовий» бізнес завдав державі шкоди на суму понад 40 млн грн У ході слідства було відшкодовано понад 34 млн грн [3, с. 33].

Інший приклад. За результатами спільної з працівниками УБОЗ УМВС України в Одеській області реалізації оперативних матеріалів про незаконне переміщення через митний контроль автомобілів, прокуратура порушила кримінальну справу, в процесі розслідування якої виявила незаконне переміщення понад 50 автомобілів на загальну суму 1 млн доларів США. Вони оформлялися митницею та реєструвалися органами ДАІ на вигаданих осіб [4, с. 86].

Скоординована діяльність правоохоронних органів з боротьби із злочинністю і організуюча діяльність прокурора з її налагодження здійснюється на

основі певних принципів, перелік яких був запропонований П. Каркачем, В. Кривобоком, В. Синчуком у 2002 році [5, с. 31-40] і дістав відображення в Положенні, затвердженому Генеральним прокурором України.

Цими принципами є:

– законність, тобто точне, послідовне, неухильне дотримання вимог законів, що регламентують питання боротьби зі злочинністю;

– рівність усіх суб'єктів координаційної діяльності в прийнятті спільних рішень, постановці питань, внесенні пропозицій, розробці рекомендацій і заходів;

– самостійність кожного правоохоронного органу в межах наданих йому повноважень, недопущення змішування компетенції, підміни одного правоохоронного органу іншим при реалізації узгоджених рішень, рекомендацій та проведенні спільних заходів, доцільність і раціональність при їх виконанні (недопущення формального підходу до їх проведення);

– гласність у висвітленні результатів роботи в межах, які не суперечать вимогам законодавства про захист прав, свобод людини і громадянина, державної та іншої таємниці, що охороняється законом;

– відповідальність керівників правоохоронних органів у межах компетенції за якісне і своєчасне виконання узгоджених заходів [6, с. 9-10].

Рівність прокуратури з іншими учасниками координаційної діяльності не можна розглядати буквально. Це пов'язано з тим, що прокурор є спеціальним учасником координації, лідируючим учасником координаційної діяльності. Ця його особлива роль виявляється, по-перше, у тому, що обов'язок щодо організації координації покладено на нього спеціальною нормою Закону (стаття 10), а, по-друге, він скликає координаційні наради керівників правоохоронних органів і керує їх роботою.

Координація діяльності правоохоронних органів здійснюється по таких основних напрямках:

а) спільний всебічний аналіз стану злочинності та корупції, їх структури і динаміки, боротьби з ними та прогнозування тенденцій з метою визначення загальних засад і шляхів боротьби зі злочинністю у всіх формах та проявах;

б) розробка та здійснення спільних цільових заходів з метою виявлення, розкриття, розслідування, припинення і профілактики злочинів, а також усунення їх причин та умов, що сприяли їх вчиненню;

в) розробка та подання узгоджених пропозицій до проектів державних і регіональних програм боротьби зі злочинністю та корупцією;

г) спільне виконання загальнодержавних і регіональних програм боротьби зі злочинністю та корупцією;

д) внесення узгоджених пропозицій органам державної влади і місцевого самоврядування щодо покращення стану законності та підвищення ефективності боротьби зі злочинністю.

Основні форми організації координації діяльності правоохоронних органів, названі у Методичних рекомендаціях, такі:

а) проведення координаційних нарад керівників правоохоронних органів;

б) проведення міжвідомчих нарад за участі керівників правоохоронних органів та інших відомств і установ;

в) обмін поточною та іншою інформацією з питань боротьби зі злочинністю;

г) створення спільних слідчо-оперативних груп для розкриття і розслідування конкретних злочинів;

д) проведення спільних скоординованих заходів, що мають своєю метою викриття і припинення злочинів, усунення їх причин та умов, які сприяли вчиненню злочинів;

е) взаємне використання можливостей правоохоронних органів з підготовки і навчання кадрів, підвищення їхньої кваліфікації, проведення спільних семінарів, конференцій тощо;

є) взаємна допомога в забезпеченні особистої безпеки при здійсненні діяльності з боротьби зі злочинністю у випадках і в порядку, передбачених законом;

ж) видання спільних наказів, вказівок, підготовка інформаційних листів, орієнтувань та інших організаційно-розпорядчих документів [6, с. 10].

Організація координації включає в себе такі елементи:

– інформаційне забезпечення органів прокуратури різноманітною інформацією у галузі боротьби зі злочинністю;

– планування координаційної діяльності;

– контроль виконання скоординованих заходів.

Організуюча роль прокурора у підготовці та проведенні координаційних нарад полягає у тому, що він:

– спільно з керівниками інших правоохоронних органів визначає коло питань, які необхідно обговорити і вирішити на нараді;

– керує роботою з підготовки проектів постанов у кожному з питань, що виносяться на розгляд;

– головує на нараді;

– підбиває підсумки наради;

– спільно з керівниками інших правоохоронних органів формулює рекомендації до підсумкових документів координаційної наради (резолютивної частини постанови);

– здійснює контроль за виконанням постанов координаційних нарад [7, с. 33].

Звертає на себе увагу те, що в Методичних рекомендаціях поряд з проведенням координаційних нарад згадується про таку форму координації, як проведення міжвідомчих нарад за участі правоохоронних органів.

Як поставитись до такої практики?

На думку Т. Корнякової, на міжвідомчих нарадах розглядаються передусім питання додержання законності, а на координаційних – протидії злочинності [2, с. 13].

Якщо ж йдеться про проблеми боротьби зі злочинністю, запобігання злочинним проявам і проявам корупції, то за ними потрібно проводити виключно координаційні наради.

Очевидно, що з цього приводу прокурорам слід дати більш конкретні роз'яснення.

Тож напрашується висновок: у рекомендаціях доцільно виділити постійних учасників координаційних нарад та інших заходів і тих, хто періодично залучається до них з урахуванням своєї владної компетенції, передусім спеціалізованих органів позавідомчого контролю. При цьому права і обов'язки постійних та інших учасників при проведенні конкретних заходів мають бути різними.

Постійними учасниками нарад на районному рівні, як свідчить практика, є прокурор, начальник відділу внутрішніх справ, начальник відділу СБУ, начальник відділу податкової міліції.

Таким чином, наведені дані свідчать про необхідність підвищення уваги до цієї ділянки організаційно-управлінської діяльності районних прокуратур з боку Генеральної прокуратури України і обласних прокуратур, а також вдосконалення діючого законодавства.

Література

1. Про координацію діяльності органів військової прокуратури і Військової служби правопорядку у Збройних Силах України: Наказ Генерального прокурора України та Міністра оборони України від 29 серпня 2007 року № 53/491. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://gp.gov.ua/>
2. Корнякова Т.В. Прокуратура і органи позавідомчого контролю: нагляд і взаємодія: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. – 12.00.10 / Т.В. Корнякова. – Одеса, 2004. – 20 с.
3. Загородній В. Деякі аспекти боротьби з корупцією / В. Загородній // Вісник прокуратури. – 2000. – № 1. – С. 32-37.
4. Загородній В. Зло, яке слід подолати / В. Загородній // Вісник прокуратури. – 2002. – № 1 (13). – С. 84-86.
5. Каркач П. Координаційна діяльність правоохоронних органів по боротьбі зі злочинністю: навч. посібник / П. Каркач, В. Кривобок, В. Синчук. – Харків: Національна юридична академія ім. Я.Мудрого, 2001. – 128 с.
6. Координаційна діяльність прокурора (методичні рекомендації). – К., 2009. – 47 с.
7. Європіна. І. Координаційна діяльність прокуратури // Прокуратура. Людина. Держава. – 2005. – № 8. – С. 30-35.
8. Говорков Н. Координация: форма и суть // Законность. – 2005. – № 7. – С. 31-32.

Анотація

Загородній В.Є. Організаційний аспект координації профілактики злочинності прокурором району. – Стаття.

В цій статті автор аналізує діяльність правоохоронних органів з боротьби зі злочинністю та її координацію. Так, він вказує на основні проблеми та недоліки роботи прокуратури у цій сфері та висуває пропозиції щодо деяких доповнень до Закону «Про прокуратуру».

Ключові слова: злочинність, профілактика злочинності, правоохоронна діяльність, координаційна діяльність, прокурор.

*Summary***Zavjrodny V.E. Organizational aspect of co-ordination of prophylaxis of criminality by the public prosecutor of district. – Article.**

In this article the author analyzes the activity of law enforcement bodies in fight against criminality and it's coordination. So he specifies to the main problems and lacks of work procuracy of this sphere and brings some offers concerning with some additions to the law «On Procuracy».

Key words: crime, crime prevention, activity of law enforcement bodies, coordination activities, procurator.

УДК 343.37

*Р.М. Міловідов***ОГЛЯД МІЖНАРОДНИХ ВИМОГ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ
(ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ВІД ЗЛОЧИНІВ**

Спеціальною сесією Генеральної Асамблеї ООН у рамках Глобальної програми ООН проти відмивання доходів на 1998–1999 роки були розроблені і прийняті Політична декларація та План дії проти відмивання доходів [1], у яких підкреслювалося, що держави, які ще не вжили відповідних заходів, мають до 2003 року привести своє національне законодавство з боротьби з відмиванням доходів у відповідність до міжнародно-визнаних норм.

Основними джерелами регламентації і вимог криміналізації легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, є такі акти міжнародного права, ратифіковані Україною: 1) Конвенція ООН «Про боротьбу з незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин» 1988 року [2] (далі – Віденська конвенція ООН), ратифікована Україною у 1991 році [3]; 2) Конвенція РЄ «Про відмивання, пошук, арешт і конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом» від 8 листопада 1990 року (Страсбурзька конвенція РЄ) [4], ратифікована Україною з заявами і застереженнями [5]; 3) Міжнародна Конвенція ООН «Про боротьбу з фінансуванням тероризму» від 9 грудня 1999 року [6], ратифікована Україною із заявою [7]; 4) Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 року [8] (далі – Палермська конвенція), ратифікована Україною із застереженнями і заявами [9]; 5) Стандарти Базельського комітету банківського нагляду «Належне ставлення банків до клієнтів» від 1 жовтня 2001 року [10], які поширюються на Україну [11]; 6) Сорок рекомендацій FATF (1996 та 2003) [12], які повністю визнаються Україною. Вимоги вказаних актів орієнтовані на трансплантацію у національні законодавства країн-учасниць міжнародних вимог щодо криміналізації та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

У п. 1 ч. 6 Конвенції РЄ про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, 1990 року, зазначено: «Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для того, щоб дії, вчинені навмисно, розглядалися внутрішнім